

PEYZAJ MİMARLIĞI EĞİTİMİNDE TANINIRLIK VE İNGİLTERE'DE PROGRAMLARIN AKREDİTASYON SÜRECİ

Mustafa ARTAR¹, *İdil DAL²

^{1,2} Bartın Üniversitesi, Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Bartın

Öz

Akreditasyon, farklı meslek disiplinleri için farklı süreçler ile tanımlansa da, özünde aynı dili konuşmak ve asgari düzeyde beklentileri tarif etmek anlamına gelmektedir. Çoğu zaman "aynılaştırma" olarak görülen bu sistemde algılananın aksine "farklılaşma"nın öne çıktığını görmek mümkündür. Akreditasyon süreci aynı zamanda programların kalitenin yükselmesi ve hedeflerinin karşılanmasında önemli roller üstlenmektedir.

Bu çalışmada farklı ülkelerde farklı biçimlerde işlenen akreditasyon süreci İngiltere'de Peyzaj Mimarlığı mesleğinin çatı örgütü Peyzaj Enstitüsü (*Landscape Institute*) örneğinde incelenmiş, ülkemizde bu konuda gerek akademik, gerekse mesleki anlamda yürüyen çalışmalar ile karşılaştırmalı yorumlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akreditasyon, İngiltere, Peyzaj Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı

RECOGNITION IN LANDSCAPE ARCHITECTURE EDUCATION AND PROGRAM ACCREDITATION IN THE UK

Abstract

Even though accreditation is defined via different processes in different disciplines, it essentially means using the same language and describing minimum expectations. Contrary to what is perceived, the "differentiation" stands out in this system, rather than "homogenization". Accreditation processes play important roles on increasing the quality and achieving the targets of the programs.

In this study, program accreditation which has different processes in different countries is presented in the case of Landscape Institute, the professional organization of Landscape Architecture in the UK, and compared and interpreted with both academic and professional studies in Turkey.

Keywords: Accreditation, UK, Landscape Institute, Landscape Architecture

1. Giriş

Akreditasyon birçok ülke ve sektörde topluma sunulan program ve hizmetlerin özelliklerinin sistematik şekilde güvence altına alınması adına geliştirilen bir yöntemdir (YÖK 1999). Mesleklerin standardizasyonunu ve asgari eğitim koşullarını belirleyen akreditasyon, kurumsal bir süreç olarak birçok ülkede işlerlik göstermektedir. Bazı standartların oturtulmasında ve özellikle disiplinler arası çalışmalarda rollerin tarifinde yararlanılan bu çalışmalar aynılaştırma olarak algılsa da, kalitenin yükselmesi ve hedeflerin karşılanmasında önemli roller üstlenmektedir. Peyzaj Mimarlığı alanında yükseköğretim boyunca alınan eğitimin, bilgi ve beceriyi kazandıracak yeterlilikte olmasının öneminden yola çıkılarak peyzaj mimarlığı eğitiminin kalitesini arttırmak amacıyla birçok ülkede asgari kalite standartları tanımlanmış ve akreditasyon uygulamaları geliştirilmiştir (Çabuk 2018). Ülkemizde de Peyzaj Mimarlığı alanında son yıllarda daha fazla tartışılmaya başlanan akreditasyon, bilimsel çalışmalar ve meslek odasının ve son olarak PEMDER (Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği)'in girişimleri ile devam etmekte olup uluslararası örgütlerin de katkıları ile sürekli gündemde tutulmaktadır.

Çabuk (2010)'a göre "1999 yılında Avrupa'da bir yükseköğretim alanı oluşturmak amacıyla başlatılan Bologna Süreci, Avrupa Bölgesi'ndeki eğitim kalitesini yükseltip farklı coğrafyalardaki yükseköğretim kurumları arasında denklik oluşturulmasına yönelik uygulamaların adım adım hayata geçirildiği önemli bir referans noktasıdır. Bu kapsamda, özellikle 2005 yılındaki Bergen Konferansı'nda yükseköğretimde kalite güvencesinin sağlanmasının önemine ve bu konudaki çeşitli uygulamalara değinilmiştir. Söz konusu kalite güvence araçlarından biri ve en önemlisi akreditasyondur. Özellikle programların akreditasyonu ve akreditasyon ajanslarının birbirini tanıdığı platformların bulunması, mezunların kendi alanında gerekli asgari bilgi, beceri ve yetkinliğe sahip olduğunun ve bunların üye ülkelerde de tanınır olmasının en önemli garantörüdür. Ülkemizde nispeten yeni olan akreditasyon

çalışmaları, günümüzde sadece mühendislik ve mimarlık programlarına yönelik olarak uygulanmaktadır. Hem Bologna Süreci'ne üye bir ülke sıfatıyla süreç gerekliliklerini yerine getirmek, hem de Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu (IFLA) ve Avrupa Peyzaj Mimarlığı Federasyonu'nun (EFLA) da tüm üyeleri için öngördüğü şartları sağlayabilmek adına ülkemizdeki peyzaj mimarlığı programlarının akredite edilmesine yönelik çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Bu sayede, Türkiye gibi farklı fakülteler altında eğitim veren peyzaj mimarlığı bölümü mezunlarının, asgari donanımlara sahip bir şekilde sadece ülke içinde değil, aynı zamanda Avrupa Bölgesi'nde de yetkin peyzaj mimarları olarak hizmet verebilmelerinin önü açılmış olacaktır."

Avrupa Peyzaj Mimarlığı Okulları Konseyi (ECLAS), LE: NOTRE Tematik Ağı (Peyzaj Eğitimi: Avrupa'da Yeni Öğretim ve Araştırma Fırsatları), Uluslararası Peyzaj Mimarları Federasyonu (IFLA), Avrupa Peyzaj Mimarlığı Okulları Konseyi (ECLAS) gibi birçok kuruluş peyzaj mimarlığı eğitiminin geliştirilmesine, eğitimdeki standartların belirlenmesine ve peyzaj mimarlığı eğitiminde kalitenin sağlanmasına yönelik sistemlerin belirlenmesi için çalışmalar ve işbirlikleri gerçekleştirmektedir (Çabuk, 2018).

Afrika, Asya, Amerika ve Avrupa kıtalarından 76 ülkenin üyesi olduğu IFLA, peyzaj mimarlığı alanında dünyanın en büyük örgütü olarak bilinmektedir. Kuruluşun sunduğu akreditasyon programı, peyzaj mimarlığı eğitiminin dünya çapında gelişmesini sağlamak ve bu alanda verilen eğitimlerde kalite standartlarını kapsamlı bir şekilde belirlemek amacıyla yürütülmektedir. IFLA akreditasyonuna başvuran üniversiteler, dünya çapında oluşturulmuş standartlar üzerinden değerlendirilmekte ve yalnızca bu standartları karşılayan peyzaj mimarlığı bölümleri akredite edilmektedir (URL-1, 2020).

Ülkemizde peyzaj mimarlığı eğitimi veren bölümlerin benzer bilgi ve becerilere sahip mezunlar verebilmesi, peyzaj mimarlığı programlarının akreditasyon standartlarının sağlanması ile mümkün olabilir. IFLA'nın belirlediği standartların ülkemizde örnek alınmaya başlandığı görülmektedir. İstanbul Teknik Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Programı, 2017

yılında IFLA'nın belirlediği standartlar doğrultusunda ülkemizde uluslararası anlamda akredite olan ilk programdır (Bostan 2018).

Çabuk ve Ark. 2010'da belirtildiği üzere ülkemizdeki akreditasyon uygulamalarına yönelik ön çalışmalar, Türkiye'nin Bologna Süreci'ne üye olunmasıyla birlikte başlanmış ve süreç kapsamındaki çalışmalara istinaden ülkemizdeki kalite güvence sistemi, üniversiteler tarafından yıllık olarak gerçekleştirilen iç değerlendirme süreci ve normal koşullarda 5 yılda bir gerçekleştirilen dış değerlendirmeye dayandırılmıştır. Bu sistem aynı zamanda "Ulusal Yeterlilikler Çerçevesi" bağlamında program bazında belirlenen öğrenim çıktılarının kalitesini garanti altına almak üzere akreditasyon ve değerlendirme unsurlarını da içerecek şekilde düzenlenmiştir (YÖK Bologna Süreci 2010, Çabuk ve ark. 2010'dan).

Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında, Avrupa'daki çalışmalara benzer bir akreditasyon geleneği yoktur. Bunun sebebi, mesleki boyutta üniversitelerin üzerinde akreditasyon yetkisi ve özelliği bulunan kurumların olmaması gösterilebilir (Özçiçek ve Karaca 2019). Yükseköğretim Denetleme Kurulu'nun, hizmetleri arasında üniversitelerin çıktılarını, akademik ve idari işleyişleriyle akademik çalışmalarını değerlendirme sorumluluğu yoktur. Buna ek olarak, akreditasyon teşkilatı olarak kurulan Kalite ve Akreditasyon Milli Konseyi'nin de üniversitelerin akreditasyonu ile ilgili bir görev tanımı yoktur (Özçiçek ve Karaca 2019).

Prof. Dr. Nur Esin, MİAK (Mimarlık Akreditasyon Kurulu) dönem başkanı olarak ülkemizde akreditasyonu değerlendirdiği bir makalesinde mimarlık özelinde okullar için bir tür yenilenme ve güncellenme süreci olarak ifade etmektedir. Akreditasyona başvuran üniversiteler üzerinde bir "Demokles'in Kılıcı" olmadığını ve sürecin Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'ün bir parçası olmadığına vurgu yapmaktadır. Süreç karşılaştırma aracı olmamakla birlikte, tek tiplendirme ya da devlet bürokrasisinin bir aracı da değildir (Esin 2014).

Esin'e (2014) göre akreditasyon, kalitenin güvence altına alınması, kalitenin geliştirilmesi ve var olan

niteliklerin iyileştirilmesi, bunların yapılırken de bağımsız bir gözlem sürecinden geçme olarak tanımlanabilir. Süreçte "İşbirliği Kalite ve Standartlar, Mesleki Dil Birliği ve Görünürlük" anahtar kelimeler olarak algılanmalı, bu noktada tercih edilirlilik ile tanıtım için de önemli rol oynadığı bilinmelidir.

2. Yöntem

Bu çalışmada Avrupa'da tanınırlık ve İngiltere'de mesleki standartları belirleyen ve üniversiteleri akredite eden *Landscape Institute* (LI)'nin akreditasyon konusunda yayınlamış olduğu üç temel doküman ve peyzaj mimarlığı mesleğinin İngiltere'deki tarifi ile akreditasyon konuları bir dizin içerisinde ele alınmıştır. Yayımlanan ve sürekli güncellenen dokümanlardan yararlanarak ülkemizdeki akreditasyon çalışmalarına yön verecek öneriler sunulmuştur.

3. Bulgular

İngiltere'de Peyzaj Mimarlığı mesleğinin çatı örgütü olan LI, üniversiteler ile ortaklıklarını bilimsel çalışmalar, akreditasyon, öğrenci örgütlenmeleri ve sosyal etkinlikler üzerinden kurgulamaktadır. Akreditasyon konusunda çalışmalara yön veren üç temel doküman ve formlar, rapor formatları, değerlendirme süreçleri ile çalışmalar yürütülmektedir. Çalışmada dokümanların detayları ve kullanım biçimleri aşağıda verilmiştir.

LI tarafından 2005 yılında yayınlanan ve 2012 yılında en son güncellemesi yapılmış olan "Yükseköğretim Programlarının Akreditasyonu için Prosedür ve Rehberler Dokümanı" (*Procedures and Guidelines for Accreditation of Higher Education Programmes*) akreditasyon sürecinin işleyişini ve başvuru süreçlerinin detaylarını tanımlamaktadır (LI 2012a). Doküman, okunması gereken diğer iki doküman ile birlikte değerlendirilmektedir. Bu dokümanlardan ilki "Yükseköğretim Programlarının Akreditasyonu İçin Ölçütler" (*Criteria For The Accreditation of Higher Education Programmes*) olup 5 ana ölçüte vurgu yapılmaktadır (LI 2012b).

Bu ölçütler;

A. Okullar yüksek kaliteli bir program sunmak ve daha iyi öğrenmeyi sağlamak için

uzman personel ve kaliteli kaynağa sahip olduklarını kanıtlamalıdır.

B. Programlar,

- Açık ve tanımlanmış bir alana odaklanarak peyzajın profesyonel beceri ve uzmanlık alanlarına yoğunlaşmalı,

- Mesleğe giriş temel sağlamak için uygun bilgi, beceri ve anlayışları sunmalıdır.

C. Programların profesyonel yaşam ve yaşam boyu öğrenmeyi destekleyecek önemli genel becerileri sunması gerekmektedir.

D. Programlar işyeri ve profesyonel uygulamaların ilerlemesi için bir temel sağlamalıdır.

E. Okulların Peyzaj Enstitüsü ve meslekle olan bağlılıklarını işbirliği içinde çalışarak göstermesi gereklidir şeklinde belirtilmiştir (LI 2012b).

Rehber dokümana destek olan diğer çalışma ise "Peyzaj Mimarlığı: Pratik Alanları ve Öğeleri - Eğitsel Bir Çerçeve" (*Landscape Architecture: Elements, and Areas of Practice -An Educational Framework*) Peyzaj Mimarlığı çalışmalarını tasarım, planlama, bilim, kentsel tasarım ve yönetim başlıklarında özetlemektedir (LI 2012c). Rehber dokümanda LI'nın ifade ettiği bir durum dikkat çekmektedir. LI, dokümanda, programların birbirlerinin aynılışmasından çok farklılaşarak mesleğin tanıtılmasında yarar görüldüğü belirtilmektedir (LI 2012a).

Akreditasyonun amacında eğitim ve araştırmaya katkı, kritik düşünce anlayışı ve mesleğin entelektüel yaşamına katkı öngörülmektedir. Bu çalışmalar yapılırken amaç eğitim veren bölümleri kısıtlamak, boğmak ya da yaratıcılığı öldürmek değildir. Mesleki çıktılar anlamında deneyimlerin paylaşılması mesleğin görünürlüğünü de artırmaktadır.

Rehber, LI ve LI Akreditasyonu, Başvuru ve Yıllık Yenileme olmak üzere üç bölüm ve yirmi beş başlıktan oluşmaktadır. LI İngiltere'de Kraliyet

tarafından kabul görmüş Peyzaj Mimarları için oluşturulmuş kurumsal bir yapıdır. Kraliyet tarafından korunan yapısı altında enstitü planlama, tasarım, kentsel ve kırsal alanlar ve yakın çevresindeki peyzajların yönetimi ve değerlendirmesi, peyzajın korunması, gelişimi ve sürdürülebilirliğinin sağlanması konularında çalışmalar yapmaktadır. Bu hedef ile peyzajın yapılı çevre ile ilişkisi, estetik, fonksiyonel ve ekolojik ve biyolojik bakımdan sağlıklı alanların oluşmasında yaygınlaştırma çalışmaları yapmaktadır (LI 2012a).

LI'nın akredite edilen okullarla sürekli iletişimi bulunmaktadır. Bu iletişim ile yeni okullar akredite edilirken, hali hazırda akredite olmuş okulların da yeni alanlarda gelişim göstermesi için ortak çalışmalar kurgulanmaktadır. Bu noktada LI akreditasyonun yararlarını aşağıdaki biçimde özetlemektedir;

- LI'nın üyelik aşamalarının işleyişinde Lisanslı Üyelik (*Licentiate Membership*) bulunmaktadır. Akredite edilmiş bir okuldaki mezun olanlar doğrudan lisanslı üye olabilir.
- Akredite olmuş okullar, tercih edilen okullar olmaktadır.
- Akreditasyon okulun tanıtımı için önemli bir araçtır. LI'nın kampanyalarında okullar tanıtılmaktadır. Bunun için hazırlanan web adresi yılda 25000'in üzerinde kullanıcıya hitap etmektedir (LI 2012a).

LI'da 2 akreditasyon tipi vardır. Her ikisi de yıllık değerlendirilecek şekilde tam ve aday akreditasyon süreçleridir. Tam akreditasyon için programı başarı ile tamamlamış bir grup mezun bulunması zorunluluğu vardır. Aday programların henüz mezun vermediği, bununla birlikte mezun verir vermez tam akreditasyon sürecine geçeceği varsayılır. Başvurunun LI tarafından dikkate alınması için okulun kendi içinde ve kendi hiyerarşik düzeninde iç prosedürlerini yerine getirmiş olması gerekmektedir.

Meslek anlamında yapılan işler "Peyzaj Mimarlığı: Pratik Alanları ve Öğeleri- Eğitsel Bir Çerçeve" (*Landscape Architecture: Elements, and Areas of Practice - An Educational Framework*) yayınında

verilmektedir. Başvuru sürecinin bir parçası olarak okullar mezun olacak öğrencilerin bu koşulları sağlayacağını garanti etmektedir. Okullar programları ile LI'nın ölçütlerini nasıl karşılayacaklarını ve hangi noktalarda ölçütlerin sağlandığını ispat etmek durumundadır (LI 2012c).

LI, lisanslı üyelik için minimum zaman öngörüsünde bulunmaktadır.

Lisans düzeyinde:

- Peyzaj Tasarımı (Kentsel Tasarım ve Peyzaj Planlama işbirliğinde olanlar dâhil) Minimum 4 yıl tam zamanlı, ya da eşdeğer 480 UK kredisine denk, genellikle onur derecesi veya 1 fazladan yıl.
- Peyzaj Bilimi, Peyzaj Yönetimi (Minimum 3 yıllık tam zaman ve 360 UK kredisi)

Lisansüstü Düzeyde:

- Peyzaj Tasarımı (Kentsel Tasarım ve Peyzaj Planlama işbirliğinde olanlar dâhil) 2 yıl veya 6 dönem tam zamanlı veya 240 UK kredisi. Genellikle İntibak yılı ve master derecesi ile.
- Peyzaj Bilimi, Peyzaj Yönetimi (Minimum 1 yıllık tam zaman veya 3 dönem. 180 UK kredisi) genel gereksinimlerdir (LI 2012a).

LI, okulların öğretim ve öğrenim stratejilerini, kendi uzmanlıklarına ve tecrübelerine bağlı olarak uygun şekilde belirlemeleri gerektiğini düşünmektedir. Bununla beraber, aktif bir öğrenim ve bütünlük örnek çalışmaların kullanılması, uygulamalı proje deneyimleri ve çalışan peyzaj mimarlarının sağlayacağı katkı ve girdiler de, LI'nın bu stratejiler kapsamında görmek istediği önemli ölçütlerdir. Bununla beraber, LI okulların aşağıdaki konulara özen göstermesini beklemektedir;

- Yöntemler uygun ve güçlü olmalı,
- Programlar uygun uzmanlığa sahip bireyler tarafından yürütülmeli,
- Öğrenme ve değerlendirme stratejileri entegre olmalıdır.

Ayrıca LI aşağıdaki noktaları önemsemektedir;•

Aktif öğrenme ve entegre örnek çalışmaların varlığı,

- Pratik proje deneyimi,
- Uygulayıcıların girdileri,
- Öğrencilerin istihdamının geliştirilmesi için net stratejiler.

Buradan anlaşılacağı üzere LI, üniversitelerin yalnızca vermiş oldukları eğitimin kalite standardı ile değil, mezunlar için ortaya koyduğu istihdam stratejileri ile de ilgilenmektedir (LI 2012a).

LI akredite olmuş okullarla ilişkisini bir işbirliği düzleminde değerlendirmektedir. Okullar beklediği ölçüde ilgili, mesleki konularda istekli ve aktif katılan bir enstitüye sahip olmalıdır. Bu noktada okullardan beklentiler;

- LI'ya üyelik konusunda öğrencileri cesaretlendirmek,
- Öğrencileri daha geniş bir camia ile buluşabileceğini ifade ederek desteklemek,
- LI'nın öğrencilerin istihdamı konularındaki katkılarına aktif destek vermek, bilinç düzeyinin artırılması, kariyer noktasında entelektüel birikimi artırmak,
- Şubelerle iletişim,
- Personel ve öğrencileri LI üyeliği ile yerel ve profesyonel peyzaj toplulukları ile bir araya getirmede cesaretlendirmek,
- Mesleğin entelektüel gelişimine katkı sunmak, sadece akredite olmuş kurumlar aracılığı ile değil, bilgi transferleri ile de mesleğin tümüne yaygın bir anlayış benimsemek olarak sıralanabilir (LI 2012a).

LI tarafından akredite edilen programlardan iş tecrübesine dayalı bir öğretim vermeleri beklenmektedir. Okullar, bu tecrübenin, okul dışında aktif olarak çalışarak veya başka yöntemler vasıtasıyla edinilmesi konusunda kendileri karar verebilirler. Bu konuda LI, özellikle yenilikçi yaklaşımları desteklemekte ve gerçek hayattaki kapsam ve senaryoların eğitim sürecine dâhil edilmesi amacıyla yerel çalışanlar (peyzaj mimarları) ve gruplarla kurulan ilişkilerin kanıtlarını görmek

istemektedir. İş tecrübesi, programın yapısının bir bileşeni olarak görülmeli ve uygun göstergeler vasıtasıyla ölçülmelidir.

LI, her alandan herkesin akredite olmuş programlarda yerini alıp, meslekte başarılı kariyer elde etmesini amaçlamaktadır. Okullardan bunun için buna engel olacak hiçbir şey olmadığını göstermelerini beklemektedir. Okullar giriş standartlarını sağlayan herkese açık olmalıdır. Akreditasyon sürecinin başında okullardan bu eşitliği sağladıklarına ve bunu ispatladıklarına dair bir durum değerlendirmesi istenmektedir. Eğitimin kalitesinin öğretimin kalitesine bağlı olması sebebiyle, akredite olmak isteyen kurumlardan LI'nın şu koşullarda beklentileri bulunmaktadır;

- Programlar yeterli sayıda ve kalitede öğretim kadrosu ile farklı alanlarda verilmelidir.
- Öğretim üyesi başına düşen öğrenci sayısı akreditasyon süreci boyunca yeterli seviyede olmalıdır.
- Tüm okulların bir kadro gelişim politikası olması, eğitim kadrosunun eğitim ile uygulamada yenilikçi olması gerekmektedir.
- Çalışanlar araştırma ve danışmanlık, mesleki uygulamalar, yayın yapma ve seyahat etme gibi faaliyetlerde bulunmaları konusunda cesaretlendirilmelidir. Bu sayede öğretim; yeni fikir ve teknolojiler, mevcut yönelimler ve çalışma alanı ihtiyaçlarına göre sürekli güncellenip geliştirilebilecektir.
- LI akademik çalışmaları çeşitli medya aracılığı ile paylaşarak araştırma ve uygulama arasında bağ kurmayı hedeflemektedir. Bu üyelerin de enstitü çalışmalarına aktif katılımının önünü açmaktadır.
- Bu noktada LI'ya akademik üyelik, LI'nın çevrimiçi ve basılı malzemeleri ile akademik çalışmaların yaygınlaştırılmasını sağlarken, eğiticiler ve araştırmacılar ile ilgili konularda profesyonel toplulukları bir araya getirmektedir.

Okullar, stüdyoların, ders ve seminer odalarının, atölye ve laboratuvarların yeterli ve tüm eğitim gereksinmelerini karşılayacak düzeyde olduğunu belirtmek durumundadır. Teknik malzemeler eğitim için yeterli olmalı ve bu seviye tüm akreditasyon

süresince korunmalıdır. Akredite edilen program tasarım odaklı ise özellikle stüdyo mekânlarının öğrencilere uygun koşulları sağlayacak büyüklükte ve donanımda olması gereklidir. Bilgi teknolojileri (yazılım ve donanım) derslerin gereklerini sağlayacak şekilde güncel ve erişilebilir, program ve öğrenci ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmalıdır. Okullardan donanımlı kütüphaneler ve bilgilendirme olanaklarının olması beklenmektedir. Yeterli sayıda ve uygun süreli yayınlar, her an erişime açık olanaklar garanti altına alınmalıdır. Teknik ve idari personel iyi yetişmiş, yeterli sayıda olmalı ve okul aktivitelerini eksiksiz yerine getirmelidir. Okullardan yıllık istenen raporlamalar ve istatistikler ile bu durum kayıt altına alınmaktadır (LI 2012a).

Akreditasyona başvuruya ilişkin tüm form ve rehber dokümanlar LI'nın internet sayfasında yayınlanmaktadır. İlk aşama okulun bu niyetini ifade etmesi ile başlar. LI'da kurulmuş Akreditasyon Komisyonu okul ziyareti ile süreci başlatmaktadır. Bu noktada komisyona eşlik edecek okul yönetimi ve bölüm başkanı vb. idareciler, komisyonun bir tam gün süren ziyareti sırasında bilgi ve belgelerle sürece katkı sunmaktadır. Akreditasyonun resmileşmesi ardından okul LI'nın tanıtım kaynakları ve veri tabanında yerini almaktadır. Aday akreditasyondan tam akreditasyona geçiş ardından her yıl yapılacak "Yıllık Akreditasyon Yenilenmesi" süreçleri başlamaktadır. Bu süreçte uzmanlardan oluşan altı kişilik bir Profesyonel Değerlendirme Grubu (PDG) aday programları ve değerlendirmeleri yapmaktadır (LI 2012a).

4. Tartışma ve Sonuç

Akreditasyon yükseköğretim stratejisinin bir parçası olarak bağımsız kuruluşlarca yapıldığı ölçüde değer kazanmaktadır. Çoğu zaman kurumlar kendi işleyişlerine dışarıdan bakamadıkları için işleyişteki basit hataları sürekli onarma yolu ile çalışmalarını sürdürmektedirler.

Bugünün koşullarında kalite ve akreditasyon konuları eğitim kurumları için bir gereklilik durumundadır. Hem uluslararası rekabet hem de kalitenin sağlanması adına yükseköğretim kurumlarının akreditasyon çalışmalarını

tamamlamaları ve belgelendirmeleri oldukça önemlidir (Özçiçek ve Karaca, 2019).

Öğrencisinden mezununa, kamu kurumlarında görev alan meslek elemanları ile serbest piyasada mesleğini yürüten büro sahibi ya da ücretli çalışanların mesleki eğitimi sürekli eğitim merkezleri ve akreditasyon ile bütünleştirdiklerinde gelecek başarı kaçınılmazdır. Ülkemiz LAAB, IFLA ve ilgili komisyonların çalışmaları ile İngiltere’de başarı ile yürüyen akreditasyon deneyimlerinden yararlanmak durumundadır.

“Peyzaj Mimarları Odası’nın 2007 yılında başladığı ve 2008 yılı genel kuruluna sunulmak üzere hazırlanan “Peyzaj Mimarları Odası Peyzaj Mimarlığı Akreditasyon Kurulu Yönetmeliği” taslağı “kuruluş” bölümü “Madde 1- 6235 sayılı Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Kanunu’nun 2. maddesinde sayılan; meslek mensuplarının müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak, mesleğin genel menfaatlere uygun olarak gelişmesini sağlamak amaçlarıyla ve meslek menfaatleriyle ilgili işlerde resmî makamlarla işbirliği yaparak gerekli yardımlarda ve tekliflerde bulunmak, meslekle ilgili bütün mevzuatı, normları, fennî şartnameleri incelemek ve bunlar hakkındaki görüş ve düşünceleri ilgililere bildirmek görevleriyle, peyzaj mimarlığı eğitimini değerlendirmek, vize gerekliliği olan bölgelerde odanın yetkili organlarının vize çalışmalarını ve serbest çalışan peyzaj mimarlarının - serbest peyzaj mimarlığı bürolarının vize gerekliliği olan çalışmaları yürütebilecek yetkinlikte olup olmadığını değerlendirmek ve meslek içi eğitimi de kapsayan yetkinlik çalışmaları aracılığı ile geliştirmek üzere 2008 yılında yapılan Genel Kurul Kararına bağlı olarak “Peyzaj Mimarlığı Akreditasyon Kurulu” (PEMAK) ve bu kurula bağlı bir organ olan Yetkinlik Kurulunun” kurulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda yönetmeliğin PEMAT toplantıları, Eğitim-Öğretim Çalıştayları, PEMKON gündemine alınarak geliştirilmesi mümkündür.

Ülkemizde program akreditasyonu konusunda YÖKAK (Yükseköğretim Akreditasyon Kurulu) tarafından tanınan akreditasyon ajanslarının sayısı artmaktadır. Bugün için sayısı 18’i bulan bu

ajansların arasına Peyzaj Mimarlığı Eğitim ve Bilim Derneği (PEMDER) ile peyzaj mimarlığı programlarını da akredite edecek bir ajansın girmiş olması önemlidir. YÖKAK’ın 2020 yılında yetkilendirildiği PEMDER’in Akreditasyon kapsamındaki çalışmaları başvuruların alınması ve eğitim süreçleri ile devam etmektedir. Sürecin kalite güvencesi anlamında asgari başvuru koşullarını sağlayan tüm bölümlerin başvuruları ile devam etmesi gerek eğitim gerekse mesleki anlamda camiamız için önemli gelişmeleri beraberinde getirecektir.

Bologna sürecinin birçok aşamasında değerli çalışmaları yönetmiş üniversitelerimizin artan sayıdaki bölümleri, akreditasyonu yapacakları seri toplantılar ile tartışmalı ve kalitenin istenilen seviyeye çıkarılması noktasında çalışmaları cesaretlendirmelidir. Akredite olmuş bir programın gerek IFLA, gerekse IFLA Avrupa ve Bologna sürecinin çıktısı olarak da sahip olacağı prestij, mezunları tarafından da haklı olarak gururu yaşanacak, mesleğin akredite olmuş bir program üzerinden tanıtımı da ülkemizde peyzaj mimarlarına olan gereksinimi daha da net vurgulayabilecektir.

Kaynaklar

- Bostan, Ç. 2018. Peyzaj Mimarlığı Öğretiminde Akreditasyon Sürecinin İrdelenmesi; S.D.Ü. Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. 188 sf. Isparta.
- Çabuk, S. N. 2018. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon. *Türkiye Peyzaj Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 9-19.
- Çabuk, S. N., 2010. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Kalite Yönetimi ve Akreditasyon: Ülkesel Bir Model Önerisi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı. Doktora Tezi. 226 sf. Ankara.
- Çabuk S. N., Tazebay İ., Çabuk A. 2010. Peyzaj Mimarlığı Eğitiminde Program Akreditasyonunun Önemi. Peyzaj Mimarlığı IV. Kongresi, Bildiriler Kitabı – Açılımlar, 21-24 Ekim 2010, (s. 540- 549), İzmir, Türkiye.

- Esin, N. 2014. Mimarlık Eğitiminde Akreditasyon. Tartışmalı Konular Üzerinde Yeniden Düşünelim. *Mimarlık* 376- Mart-Nisan 2014, sf. 31-36. Erişim Adresi: <http://www.mimarlikdergisi.com/index.cfm?sayfa=mimarlik&DergiSayi=390&ReclD=3347>.
- LI, 2012a. Yükseköğretim programlarının akreditasyonu için Prosedür ve Rehberler "Procedures and Guidelines for Accreditation of Higher Education Programmes" <http://www.landscapeinstitute.org/PDF/Contribute/Proceduresandguidelines2012.pdf>. London
- LI, 2012b. Yükseköğretim programlarının akreditasyonu için kriterler. Criteria for the accreditation of higher education programmes. London
- LI, 2012c. Peyzaj Mimarlığı: Pratik Alanları ve Öğeleri- Eğitsel Bir Çerçeve. Landscape Architecture: elements, and areas of practice -An educational framework. London
- Özçiçek, Y., Karaca, A. 2019. Yükseköğretim Kurumlarında Kalite ve Akreditasyon: Mühendislik Eğitim Programlarının Değerlendirilmesi. *Fırat Üniversitesi Uluslararası İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3(1), 114-149.
- URL-1, 2020. <http://www.itu.edu.tr/itu-hakkinda/haberler/2017/05/11/peyzaj-mimarligi-bolumumuze-uluslararasi-akreditasyon>. (Erişim Tarihi: 10.10.2020).
- YÖK, 1999. Türkiye'de Öğretmen Eğitiminde Standartlar ve Akreditasyon, *Öğretmen Eğitim Dizisi*, YÖK/ DÜNYA BANKASI Milli Eğitimi Geliştirme Projesi Hizmet Öncesi Öğretmen Eğitimi (YÖK/Dünya Bankası Milli Eğitimi Geliştirme Projesi danışmanları ve Akreditasyon Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır), ISBN 975-7912-29-8, Ankara. https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/turkiyede_ogretmen_egitiminde_standartlar_ve_akreditasyon.pdf. (Erişim Tarihi: 9.10.2020).